

internationale Socialdemokrati selv vilde stille lignende Forslag i deres egne Landes Parlater, om f. Eks. Socialdemokraten Bebel i den tyske Rigsdag vilde udtale sig i en noget lignende Retning, som de danske Socialdemokrater udtale sig i her. Men noget i den Retning mindes jeg ikke at have set, og det forekommer mig, at det svækker den Ros, som der fra international Side er strømmet til de danske Socialdemokrater, i ikke saa ringe Grad.

Der var et andet Omraade, jeg gerne vilde have Lov til at røre ved. Det er Spørgsmaalet om Statens Embedsmænd. Det er gentagne Gange sagt her, at en af Grundene til, at vi finansielt sidde daarligt i det, er de store Lønningslove. Det er jo sikkert nok, at Embeds- og Bestillingsmændene i dette Land have — som jeg tror, det hedder i et Spil — haft deres halve Time, og at de vistnok derfor ikke gerne maa faa mere. Der er dog i høj Grad en Undtagelse, det er Præsterne. De have virkelig ikke haft deres halve Time i den Forstand — jeg siger det ikke, fordi jeg selv længes efter at faa min halve Time, men det kan ikke nægtes, at den danske Rigsdag — og det vil jeg gerne sige, fordi jeg tror ikke, det er sagt her — har stillet sig noget ejendommeligt overfor Præsterne, skønt de dog ogsaa ere Embedsmænd. Medens nemlig alle de andre Embedsmænd have faaet Lønningstillæg i ikke saa ringe Grad — det forekommer mig endogsaa, man kan sige, at Rigsdagen har haft Spenderbukserne paa —, har det været saadan, at Præsterne ere blevne berøvede Indtægter, altsaa have modtaget et Minus i Stedet for et Plus. Det have vi i de sidste Dage set et ejendommeligt Udslag af, som jeg for Resten ikke synes videre godt om, skønt jeg dog vil nævne det her, idet jeg er bange for, at vi her staa paa den fejle Side. Jeg tror, der vil blive anlagt Sag mod Kultusministeriet fra en af de Præster, som ere ansatte, før Tiendeloven blev vedtaget i 1903, fordi han og disse i det hele taget i Kaldsbrevet have faaet Løfte om, at de maatte faa Løn efter hvert Aars Kapitelstakst, medens de nu have faaet efter Gennemsnitsbeløbet. Jeg tvivler lidt om, at Kultusministeriet er ved den heldige Side der, og det har, tror jeg, Kultusministeriet selv givet en lille Anerkendelse af ved, at det overfor en Enkepension har udbetalt Mellembeløbet mellem den faste Kapitelstakst, altsaa den normerede Gennemsnitstakst, og den aarlige Kapiteltakst. Deri ligger, at man i alt Fald i dette enkelte Tilfælde har fundet, at det var

rimeligt, at denne Enke fik det. Men hvor vidt den Sag kan føre, ved jeg ikke. Jeg holder ikke ret meget af Sager, og jeg har en Fornemmelse af, at Præsterne, hvis der havde været en højere Kapitelstakst end Gennemsnittet — vi have jo i de senere Aar haft en ringere Kapitelstakst end den gennemsnitlige —, ikke kom og betalte Statskassen det overskydende Beløb tilbage, som de havde faaet. Og derfor holder jeg heller ikke saa rigtig meget af den Sag, der er noget tilfældigt over den, men alligevel er det sikkert nok, at det, der bliver tilbage, er, at Præstelønningerne paa en Gang ikke ere blevne forbedrede, og paa den anden Side ere de fleste af dem — det gælder ikke for mit eget Vedkommende i nogen synderlig Grad; det siger jeg for en Sikkerheds Skyld — af en noget gammeldags Art. Jeg vil derfor henstille til Kultusministeren, og jeg haaber, det ikke er forgæves, at han inden alt for lang Tid, ogsaa af andre Grunde, af Hensyn til den forventede Menighedsraadslov, vil tænke paa en Omdannelse af Præstelønningerne. Jeg vil der slutte mig til det ærede Medlem, som lige har talt om Præstegaardsjorderne; jeg tror, det er muligt, at der kan gøres en fornuftig Anvendelse af dem, og at det muligvis kan hjælpe til Fremme af den Sag.

Det er jo i og for sig en Ulykke, at vi ere komne saa langt ned, økonomisk talt, som vi ere, om end jeg kunde tro, at der ogsaa kan males med for sorte Farver. Men imidlertid, en Ulykke har ogsaa somme-tider gode Sider, og stundom er det ogsaa godt at se paa disse gode Sider. Dette, at Statskassen er naaet til Bunden, at den er bleven skrabet lidt forsvarligt, vil hjælpe os til at se, at de gamle Teorier, som man har troet kunde være saa uhyre lykkebringende, trænge til en lille Revision. Jeg tror, at Socialdemokratiet, der jo her gennem deres Ordfører har talt om, at de ikke vilde ophøre med at stille deres Krav til Statskassen, vil komme til at gaa en lille Smule mere i Dybden, naar de skulle til at tale om, hvor Pengene skulle komme fra, og naar de komme med den Godtkøbshenvisning, at det er Militærudgifterne, der ere Skyld i hele den økonomiske Elen-dighed. Sagen er nemlig den — det skal jeg ikke komme dybere ind paa, for det er allerede paavist fra forskellige Sider —, at det er en absolut uholdbar Paastand, som de burde undlade at blive ved med at fremføre, for det tror jeg ikke vil gavne deres Sag. Men naar det er gaaet saa godt hidtil med den Statsteori, at alle Opgaver skulle løses af Staten, saa er det, fordi